

NAŠ GLAS

Glasilu javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Cijena u prodaji 1 K.

Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
Godišnja pretpiata K 52.—
Polugodišnja „ 26.—
Četvrtgodišnja „ 13.—
Za inozemstvo dodati poštarinu. Oglasi po cjeniku.

Цена у продаји 1 К.

Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
Годишња претплата К 52
Полугодишња „ 26
Четвртгодишња „ 13
За иноземство додати поштарину. Огласи по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatske in srbske dopise je pošiljati le potcm organizacij, ki so za vsebino odgovorne.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/L. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Hrvatski drugovi!

Da je opstanek našeg glasila bez novčanih sredstava obezbijeden, ne bismo obustavili lista nikomu te bi ga primao i zadnji javni namještenik širom naše domovine **besplatno**. Pošto je pako stalna i redovito plaćana pretplata glavni izvor dohodaka, bez kojih ne mogu izlaziti danas niti listovi svetovnog glasa, odlučili smo se — i ako to neradi činimo — da obustavimo ovim brojem otpremanje lista svima, koji su s pretplatom zaostali i izvan Slovenije.

Jedini vez, koji danas veže sve javne namještenike naše države u boju za opstanak, pokušavaju ti namještenici sami pretrgati sa svojom bezbrižnošću i nehajem te na taj način hotimice podupirati razdirajuće djelo vlade, koja si je postavila za načelo, da nas razdvoji i razdruži. Drugovi! Ako se sjetite, da traje valjanost naredbe o povećanju doklada radi skupoće samo do konca ovog mjeseca, ako vam je kruta sudbina o raspustu SJN. u Zagrebu, kojega treba da u najkraćem vremenu opet dozovemo k životu, orešla u meso i krv, ako znadete, da gorinašaju zatvoreni Vaši voditelji žrtve samo za opstanak Vaš i Vaše djece: onda će biti svakomu između Vas proa i najsvetija dužnost, da se pretplati na naše zajedničko glasilo, kao oružje protiv svim nasilnicima, koji gaze naše pravo.

Hrvatski drugovi nek nam ne upišu u zlo, ako u ovome broju ne nalaze hrvatskih članaka i dopisa.

Ruku na srce! Zaboravili su sami na njih . . . U doba, kad se je protiv nama protila izvjestna vladina struja, spočitavajući nam subverzivni pravac našeg djelovanja, kad nas odiraju kapitalisti i producenti i kada u domovini ustaju krivi proroci, koji — sami u aktivnosti — vide propast naše države, a pri tem kažu s prstom na nas, u to doba, drugovi, potrebno je pisati i pisati, jer nismo zato, da bi na nasilja odgovarali s nasiljima! —

U Ljubljani, 12. februara 1920

Uredništvo i uprava „Našeg Glasa“.

Apel na našu javnost.

Dr. H. Hinkovič in dr. Fr. Potočnjak zagreb. odvjetnika in znana junaška prvoboritelja za svobodno Jugoslavijo, ki sta med vojno utekla v inozemstvo, izgubila zato vse svoje premoženje ter bila obsojena kot veleizdajalca, sta branitelja naših tovarišev dr. Benkovića, dr. Stožira i dr. Že samo to dejstvo, da sta prevzela ta dva čista in vzorna Jugoslavana, mučenika-junaka, obrambo naših drugov, dokazuje pač jasno, da so naši tovariši vse prej kot izdajalci naše domovine. In vendar niti onadva ne moreta v ječo k našim bratom! V „Zagreb. Novinah“ sta dne 5. t. m. objavila „Apel na našo javnost“, v katerem sta kot duhovita jurista ožigosala nasilno postopanje hrvat. bana v tem slučaju. Njun članek je strašna obsodba krivic, ki so danes možne v svobodni in demokratski Jugoslaviji. Radi bi ponatisnili ves apel, žal, da je za naše glasilo predolg. Citiramo naj zato le nekaj odlomkov iz njega:

Javni zvaničnici uapšeni prije više nedjelja povodom raspusta njihove organizacije (S. J. N.) povjeriše nama svoju obranu. Prva nam je bila dužnost, da tražimo od njih uputu. No g. ban uskratilo nam je dozvolu, da s njima govorimo. A kasnije je izdano službeno Saopćenje, kojim se hoće da opravda uskrata dozvole. Saopćenje glasi:

„Gradski perovodja dr. Viktor Benković sa još šestoricom javnih zvaničnika nalaze se u policajnom izvidnom pritvoru u Zagrebu radi toga, što su počinili teška kriminalna ogrešenja protiv državne vlasti i nastojali potajno organizovati otpor protiv državne vlasti nakon raspusta Saveza Javnih Namještenika.

Ovakav policijski izvidni pritvor ne može se u brzo skončati, jer je ovo potajno spremanje otpora protiv državne vlasti bilo znatno rašireno i započeta organizacija u raznim mjestima naše države u vezi sa velikim brojem osoba. Po postojećim propisima jesu policijski izvidi inkvizitorne naravi i ne dopuštaju općenja branitelja sa osumnjičenicima. Državna vlast ispred tako bitnih interesa našega kraljevstva ne može i ne će dopustiti ničijeg uplitanja u taj postupak, a kad skonča sve potrebne i osobito komplikovane policijske izvide, predat će krivce nadležnomu sudu sa svim izvidnim spisima na daljni zakoniti postupak.“

Samo iznimno (u taksativno navedenim slučajevima § 166. kp.) mogu organi sigurnosti predbježno pritvoriti sumnjivo lice, ali uz dužnost da ga odmah saslušaju i za 48 sati predadu sucu istražitelju (§ 168. kp.). Ako pri ustanku ili kojem drugom kažnjivom djelu, počinjenom po velikom mnoštvu, nije moguće krivce odmah iznaći, mogu se zatvoriti sva lica, koja nisu prosta od sumnje, da su udioništvovali; ali se po nadležnom sucu moraju preslušati najdulje za tri dana i iza toga biti ili pušteni na slobodu ili se protiv njih mora odrediti redoviti istražni zatvor (§ 172 kp.).

Tvrdeći da su policijski izvidi (u kaznenom provosudju „o kojem se ovdje radi) po postojećim propisima inkvizitorne naravi, protuslovi zvanično Saopćenje tim postojećim propisima, t. j. kaznenomu postupniku. Ti bo propisi kako vidjesmo isključuju svaki inkvizitorni postupak, a naročito redarstvenih organa. Prema tome je protivna postojećim propisima i zabrana da branitelj govori sa pritvorenim osumnjičenicima. Takav se razgovor, ako se vodi u prisuću sudbene osobe, ne smije uopće nikada zabraniti (§ 46. kp.).

Danas, u Jugoslaviji, uskrisuje državna vlast sredovječnu inkviziciju pozivajući se na „postojeće propise“, koji naprosto ne postoje; drži u zatvoru bez suda ljude, za koje tvrdi, da su počinili teške zločine, prem ih u istom dahu zove tek osumnjičenicima.

Ne misli li državna vlast, da duboko potkapa sama ugled naše države u stranome svijetu očitujući zvanično, da kod nas lična sloboda nije osigurana te se bez suda drže kroz nedogledno vrijeme u zatvoru ljudi, s kojima s isključenjem javnosti i obrane, policija postupa inkvizitorno — što se više nigdje u civilizovanome svijetu ne događa — ne bi smjelo da događa?!

Da državna vlast ima — ne velimo dokaza, već tek opravdanu sumnju, da su naši branjenici snovali kakav protudržavni pokret, bila bi ih upravo u interesu javnoga poretka smjesta predala sudu. Što ih kroz toliko nedjelja im niti što protiv njih predleži dopušta zaključak, da te dokaze tek traži i konstruiše, taman onako, kako su austrougarske vlasti postupale protiv pedeset-trojice Srba u veleizdajničkom procesu.

Po § 77. kp. dužne su sve javne vlasti prijaviti odmah državnom odvjetniku nadležnoga suda djela, za koja doznadu.

Ako su to propustile javne vlasti, upozorujemo putem ovog apela državno odvjetništvo u Zagrebu, da bezodvlačno zapodjene postupak protiv naših branjenika ili odredi, da se puste na slobodu. Ovaj je poziv opravdan tim većma, što je dužnost državnog odvjetnika „skrbeti, da se obdržavaju zakoni i da se odvratiti svako zatezanje“.

Ovaj se apel dostavlja napose i državnomu nadodvjetniku kao vrhovnomu čuvaru zakona te sudbenomu stolu u Zagrebu, banskomu stolu i stolu sedmorice, koji su prema navedenom § 77. kp. dužni, da bezodvlačno izazovu kazneni postupak protiv naših uapšenih branjenika — odnosno protiv onih, koji na njihovu štetu zlorabiše svoju uređovnu vlast.

J. Z. (Maribor):

Red in delo!

Malokatero glasilo je bilo tako potrebno kakor „Naš Glas“, kajti nihče ni radi vojne toliko trpel nego uradnik. Med vojno je bilo dvojno in trojno delati, ker je bilo veliko tovarišev na fronti; premikanje fronte je zadelo tudi vedno v prvi vrsti uradnika: deželni šef, okrajni predstojnik ali krajno vodstvo se je pred sovražnikom umaknilo, uradnik z družino pa glej, kaj boš storil! Ne samo v Galiciji in Bukovini, tudi na Goriškem je bilo tako. In tovariši v zaledju tudi niso bili na boljšem; rad bi imel toliko kron, kolikor sem prenesel nahrbtnikov krompirja, mleka, masla itd., ker krajna aprovizacija ni funkcionirala. Ko mine sedanji čas, bomo imenoma popisali vse one slavne kraje in osebe, ki so si za aprovizacijo stekle nevenljivih zaslug — zase po Goreniskem, Dolenjskem in Notranjskem, posebno v idrijski dolini.

Ko se je Avstrija razsula, je bil zopet uradnik tisti mož, ki je držal, kajti posebno v mesecu novembru je bila situacija taka, da se nihče ni v upravi spoznal, in ako bi ne bili uradi po deželi zvesto upravljali svojih poslov, bi se bil ponesrečil ves namen.

Pri vseh teh križih in težavah smo se tolažili, do bo po vojski bolje; uprava bolj v redu in živila ceneje. Pa zmotili smo se. Jugoslavijo zastopajo ostanki dunajskega parlamenta, ki se po starem, avstrijskem sistemu prepirajo, delajo spletke in krize, medtem ko država na vseh koncih potrebuje jasnega vodstva in krepkega delovanja. Zopet so uradi oni činitelji, ki skrbe, da voz ne zaostane.

Uradnih ur ni nikoli dovolj; o nedeljah in praznikih sploh ni da bi govoril! Dandanes ima vsaka branjevka svoj mir in red; uradnik ga nima nikoli. V pisarni, na sprehodu, doma: povsod se ga nadleguje. Po kavarnah, na sprehodih, brez razlike na čas, dan, uradne ure te pograbi stranka sredi ceste, kakor bi bil kak postrežek.

In kaj imamo v zahvalo za naše delo. Od zgoraj doli preziranje, dasi bi se marsikateri politik niti podpisati ne znal, ako bi ne imel podrejenega uradništva, ki ga vodi. Od zdolaj gori pa draginja! In brezvestno hujskanje kmečkili politikastrov! In draginja narašča še vedno strahovito. Vse naše plače z dokladami so nezadostne, niti za najsikromnejše životarjenje. Promet na železnicah se še vedno ne uredi, živil je vedno manje, cene so vedno višje, nezadovoljnost med ljudstvom pa vsak

mesec opasnejša. A največ trpe uradniki ter sploh javni uslužbenci, ki ne znajo veržiti in se nočejo podati v nižine vseobčega moralnega poloma. Kam plovemo? Kaj nam preti v mesecih pred žetvijo, ko bodo izčrpane vse zaloge in se posuše vsi viri živil?

Poglejmo upokojence! Med temi jih je cela vrsta pri orožništvu, finančni straži in drugod, ki že v mirnih časih niso mogli izhajati s pokojnino in si je torej vsak preskrbel kak postranski zaslužek kot tajnik, občinski uradnik, trafikant itd. S priboljškom vred je komaj primerno izhajal. Sedaj pa pride regulacija, ki vse te priboljške točno upošteva! Poznamo slučaje, kjer so orož. upokojencu med vojno določene prispevke odtrgali ali pokojnine niso povišali, češ, da ima v občini postransko službo. Občina pa tudi ni hotela plače zvišati, češ, da ima pokojnino: in oboje je bojda za slabo plačo zadostovalo. Sedaj po regulaciji pa dobiva celo manj nego prej, ker doklad in prispevkov ni, povišanja pa tudi ne! Vrhutega je treba čakati, da se izplačevanje vendar enkrat uredi.

Zato naj „Naš Glas“ resno povzdigne svoj glas, kar ne bo v korist le nam samim, temveč celi jugoslovanski javnosti. Vsi vidimo, da je edini spas naše države, da se državne meje čim preje uredi ter da končno sklenemo s sosedi pametne trgovinske zveze. Današnji položaj nas pelje v neizogibno katastrofo. Čim hitreje je treba, da dobimo pravi parlament, ki bo napravil red na vseh javnih mestih, predvsem pa v prometu, ki je od Siska dalje evropski škandal. Na vlado mora poklicati parlament strokovnjake, ki ne bodo politiki le zaradi politike, strankarji le zaradi strank, nego jim bo rešitev države iz današnje zmede edini cilj. Treba nam je na krmilu poštenjakov, trgovcev, finančnikov, industrijalcev, modernih, podjetnih duhov, ki resno delujejo in imajo svetovno obzorje, ne pa reakcionarnih in sebičnih Abderitov! Treba je, da pridejo v urade na vodilna mesta inicijativni možje, ki so resnično demokratje in svobodoljubi, ne pa sekantni, malenkostni birokratje najstarejšega kova, ki vse delo le zavlačujejo in ovirajo. Slovenski javni uslužbenci hrepene po redu in delu, ker vedo, da edino ta dva rešita državo poloma, hkratu pa rešita tudi javne uslužbenice iz današnjega neznosnega obupnega stanja. Kdor ne dela, naj tudi ne je! Stran z vsemi lenuhi; prisilite vsakogar v državi, da ima svoje resnobno delo, in vprezite vse postopače, lenuhe, sleparske verižnike in dražilce v prisilno delo! Tudi po uradih naj se pomete s parasiti, ki državi le kri pijejo, a nič ne hasnejo! Po železnicah naj se zvrši končno najstrožja revizija za onimi, ki promet le ovirajo, ki uganjajo korupcijo in od tega bogate na škodo splošnosti! Po uradih orožništva, finančne straže, carinstva, policije i. dr. naj se izvede strog pregled, da se dožene, kdo pospešuje red, kdo je sposoben, pošten in vesten, a kdo je le coklja, tepec ali pljavka! Obmejni komisarijati nad odpro oči in store energično red!

Stran z nespodobnimi nespodobneži, ki so se prilizali in priklečeplazili na mesta, za katera niso kvalificirani niti po svojem značaju! Riba najprej vedno pri glavi smrdi! Zato proč z anarhijo od zgoraj! Mi zahtevamo red in delo, ker ljubimo domovino nadvse.

P—e. P—e., Zagreb.

Činovnik i skupoća.

Svi stališi svih pa i evropejskih naroda pretresaju pitanje, kako se ima smatrati ovaj ili onaj stališ nakon svršenog rata. I u našoj novo osnovanoj državi izbijaju na površinu razne organizacije, udruženja i društva, i to ne samo muška već i ženska, kako zrelih i odraslih muževa tako i mladih djaka i još neiskusnih šegrta, a ne zaostaju ni siromaci iza bogataša, ovisni iza neovisnih gradjana. Tu imamo kapitaliste, kućevlasnike, gostioničare i mesare, trgovce i brijače, sveučilišne gradjane i djake nižih škola, razne ženske zveze i saveze, majke i gospodje, djevojke i sluškinje i t. d. i t. d.

Sve te organizacije i udruženja vuku i nas činovnike u kolo organizacija. I činovniku se namiče dužnost, da i on sa činovničkog gledišta rješuje svoje pitanje u duhu današnjega vremena i samopomoći. Naši neprijatelji, a i indolentni članovi iz naših redova podvaljuju nam protudržavničke tendencije, koje su nam tek ti pretjerani idealiste stavili u usta i na koje prije ni pomislili nijesmo. Među najvažnijim pitanjima tih mnogobrojnih organizacija spada bezuvjetno na prvo mjesto ono: »kakav položaj da zauzmu u novoj državi i što očekuju od te nove države?«

Svakuomu je bjelodano, da je strašni rat načinio veliki preokret na svima poljima javnoga života. Duhovi uzbudjenosti ne samo da nisu prestali, već se ti množe i pojavljuju u većoj i opasnijoj mjeri među svima stališima, pa i samo činovništvo, taj najdisciplinarniji element, makar još i danas u znatnoj mjeri sputan u verigama staroga birokratizma, ne može zatomiti irzavice i slijepo se pouzdati u prazna naklapanja i pusta obećanja. Svi slojevi očekivali su nakon oslobodjenja ispod austro-ugarskog jarma preokret na bolje, ali iskustvom stekli smo uvjerenje, da ide na bolje tek onima, koji su si usurpirali pravo određivanja i uređivanja svojih interesa po svojem receptu, dok činovnik usljed toga doživljava razna razočaranja i postaje apatičan. Ovomu su krivi samo neprijatelji činovništva, koji to činovništvo na jednom mjestu nazivaju stupovima države, a na drugom mu podvaljuju protudržavne tendencije i krste činovništvo revolucionarcima, boljševicima, o čemu ni sanjali nijesu.

I činovnik, koji je bio za ere birokratizma i despotizma samo bijeli rob i koji je plesao onako, kako mu se je — skoro svaki dan drugač — sviralo, otvorio je oči i stavio si pitanje: »kakav položaj ina činovnik u novoj državi?«

Na to pitanje pripravan je svaki činovnik i javni namještenik odgovoriti, no svaki na svoj način i različito, ali ipak iz tih mnogobrojnih odgovora moglo bi se doći do jedinstvenog zaključka, a taj jest: »Gladuj kao i dosad!« Činovnik, koji je za prijašnjih era i sistema služio samo narodu i državi, i to onako slijepo, kako se je od njega tražilo i zahtjevalo, služio je i za vrijeme 4 i pol godišnjeg rata isto tako, dapače sa malima iznimkama sa mnogo više samopregora i patnja, nego prije rata. Takav način službovanja cjelokupnog činovništva doprinjeo je najviše onomu, što se je dogodilo prigodom prvata 29. listopada 1918. Činovnik vidi, kako si je tokom rata skoro svaki neovisni gradjanin usurpirao neko njemu konvencionalno pravo, koje njemu najviše u korist ide i kojim on svoj interes i sada na-

kon prevrata tvrdo štiti, dok se činovniku uz pooštrenje dosadanjih zakona i propisa i dalje ruke vežu i proširenje vrela njegove egzistencije guši. Tako trpi on i njegova obitelj, a njemu najbliža okolica inih stališa uživa i preko noći bogati. Činovnički elemenat, koji državnog kormilara drži na svojim ledjima, jest izvržen ruglu i sramoti ratnih lihvara i nepravednim načinom postalih bogataša. Činovništvo je, kako prije rekoh, doprinjelo mnogo prevratu, provedenom 29. listopada 1918, a to isto činovništvo, sa režimom prije 29. listopada nezadovoljno, ostaje i dalje nezadovoljno i pošlje prevrata, jer ga na nezadovoljstvo tjera silna skupoća, te se može utvrditi, da njegovo nezadovoljstvo koraca prema vrhuncu. Činovnik je najviše pozvan, da sudjeluje u izgradjivanju narodnog i državnog boljitka, pa kako će tomu moći posvetiti svoje sile, znanje i sposobnosti, kada ga nezadovoljstvo na svakom koraku, pa i samom uredu, a da ne govorim kako u obiteljskom krugu, prati i nikada ga ne ostavlja.

Pogledajmo organizacije izvan činovničkog stališa i usporedimo njihove probitke i uspjehe sa onima javnoga činovnika i namještenika. Ne mora li silna skupoća dotjerati činovništvo do položaja, da otvrdne srce prema vsemu onomu, što bi mu imalo biti utjeha i nada, spas i blagostanje, život i uživanje? Ovo je tim opasnije, što činovnik može prenesti to svoje nezadovoljstvo na svoju bližnju nezadovoljnu okolicu, cijelo mjesto, na vaskoliki, nezadovoljstvom zaraženi narod. Država bi trebala i morala prosudjivati rad činovništva sa onoga stanovišta, koje pruža državi najviše garancije i sa kojega ona crpi najviše koristi i gleda svoju egzistenciju i opstanak, a to sve može i opet promatrati samo, ako vidi pred sobom sa ljubavlju prema narodu i državi zadano činovništvo u vršenju njemu povjerenih dužnosti. Takvo činovništvo, bezbrižno za porodicu, posvetilo bi se dušom i srcem jedino službi, narodu i državi.

Činovnik i službenik kao državni radnik očekuje od države i prihode, koji su primjereni njegovim rashodima i kako poduzetnik plaća svoje radnike i time im obezbjedjuje njihovu egzistenciju, samo da mogu svoju stručnu spremu njegovom poslu posvetiti, tako i država treba, da plaća svoje radnike-činovnike, kako će moći sve svoje sposobnosti posvetiti samo službi i narodu. Država bez valjanog i zadovoljnog činovništva jest tijelo bez života.

Više no ikada trebamo sada činovnika i službenika, koji će potpuno zadovoljiti dvostruku zadaću aparata države i oca obitelji. Samo dovoljno i valjano obezbjedjeno činovništvo biti će svjesno svojega činovničkoga zvanja i položaja.

Kaj bi jim bilo prav?

„Domovini“ namreč in stranki, ki jo zastopa. Odgovorimo jej z njenimi besedami. Naši uradniki naj bi bili pod sedanjim „srbijskim“ režimom zelo skromni in pohlevni, še bolj pa tihi, kakor so mirno in potrpežljivo prenašali težki jarem zoprnega avstrijaciizma in centralizma; z enako in še večjo potrpežljivostjo in pasjo ponižnostjo naj bi prenašali sedaj uveljavljeni sistem — tudi ako bi se uporabljale prisilne batine — v zavesti, da je to pristno balkanski. Seveda, sedaj veljavni centralizem je domač, pristno jugoslovan-

ski, torej se ga mora respektirati in se mu uklanjati, ker Srbijancem se Slovenci ne smejo zameriti. V Avstriji je smel vsakdo kritizirati, v Jugoslaviji pa je to prepovedano. Pribičević ne pusti, da bi v Jugoslaviji vsakdo kritiziral, kolikor se mu zljubi in godrnjal kolikor more. Vedeti treba, da se s tem prav lahko zameri vladodržcem, kateri ne prenašajo niti opravičene kritike. Pribičevići vedo vse najbolje sami in ne dovoljujejo, da jim kdo pokuka v njih zmedene štrene. Ze v tem se vidi razlika med nekdanj in danes ali žalibog ne — na boljše. Čeprav so uradniki pod Avstrijo godrnjali in kritizirali, se ni tedaj našel nikdo, ki bi jih bil tega odvadil. Tudi se tedaj ni dogodilo, da bi bila kaka vlada prepovedala uradniške organizacije in njihove Zveze, ki so izdajale svoja glasila in so se energično zavzemale za pravice vseh javnih nameščencev. Tudi tista glasila so bila „prav čudna“ in niso bila po godu tedanjim krmilarjem. Prečudno pa je glasilo JDS „Domovina“, ki zahteva, naj bi bil uradnik hvaležen onim, ki mu — o d v z e m a j o še ono malo pravic, ki si jih je priboril v nazadnjaški bivši državi. To demokratsko glasilo poje hvalo onim avtokratom, ki so razpustili Savez javnih nameščencev ter hoteli zatreti še naše glasilo. Par srbijskih uradnikov se nahaja na Slovenskem in radi tega tak ropot v glasilu javnih nameščencev, „kakor bi jih kdo iz kože dril!“ piše „Domovina“. V istini pa sede na vseh važnejših mestih car. uprave pri nas Srbijanci, ali dolžnost pravih Slovencev je, da na vse to mirno potrpežljivo molče, čeprav bi na teh mestih po pravici morali sedeti sami. Ne vemo kako so se obnašali naši „hrabri“ Janezi proti nemškim „Volkswehrovcem“. Gotovo pa niso bili ti „hrabri“ Janezi — javni uradniki. Srbi so nam bili dobri tedaj in so nam prav „mila braća“ tudi danes. Slovenski uradniki si samo to žele, da so Srbi tudi nam — pravični ter nam priznajo popolno enakopravnost, kakor pristoji demokratični in enakopravni državi. „Ne rečemo, da se ni morda kakemu uradniku zgodila krivica“ — prav lepo je to od „Domovine“, da krivico vendar priznava! — „posebno v carinski stroki se je to zgodilo“; to je pa vendar malo preveč, da se radi tega pišejo članki v glasilu javnih nameščencev. Pa še v takšnem tonu!“ Glasilo javnih nameščencev naj bi bila torej nekaka kadilnica današnjim mogočnikom, ki naj bi mirno in potrpežljivo prenašala serbijskim ter s plaščem pozabljivosti pokrivala tudi vse — krivice, ki se gode. To bi bil višek demokratizma in prav umevanega jugoslovanstva! Dočim so bili uradniki v Avstriji po službeni pragmatiki zadostno zavarovani, da se jih ni prestavljalo po mili volji iz enega konca države na drugi konec; čeprav ta službena pragmatika za uradnike še velja, dokler se ne zamenja z novo, vendar se v nasprotju te pragmatike prestavlja uradništvo, ne oziraje se na njega želje in sedanje težke življenske okoliščine, brez smotra in prave potrebe. Da se vsled te samovoljne pojavlja „vpitje, kakor bi se svet podiral“, je to naraven in upravičen pojav. Uradnik vendar ni žoga, s katero se igrajo poredneži. Uradnik opravičeno zahteva, da se po sedanjih demokratskih krmilarjih upošteva in respektirajo vsaj one stanovske pravice, ki so mu zagotovljene v službeni pragmatiki.

„To in tako vedenje zasluži ostro obsodbo“ — zaključuje mila „Domovina“ „in naj je to komu prav ali ne, ker vsaj s tako voljo bi uradnik moral služiti svoji

domovini, kakor je služil tuji Avstriji! Naše uradništvo je po veliki večini vestno in narodno, naj ono napravi v svojem glasilu red!“

Ne „vsaj s tako voljo kakor je služil Avstriji,“ temveč z veliko večjo marljivostjo in pridnostjo — pravimo mi — mora vsak uradnik služiti svoji novi domovini in gotovo je vsak uradnik tega prepričanja ter bo to udeležil, saj je vesten in naroden. Zato naj se ga pa ne tira v obup in nevoljo s sistemom in očitnimi — krivicami, ki se mu nudijo namesto zasluženega priznanja in upoštevanja njegove pridnosti! Kdor sam spozna svoj pregrešek, je že na poti poboljšanja in mi upamo, da se bo tudi naša papirnata „Domovina“ poboljšala sedaj, ko je priznala vsaj deloma pregrehe svojih očetov. Naj bi si zato ne obteževala vesti z neumestnim udrihanjem po „čudnem“ uradništvu, ki je bilo njena zaslomba celo ob času — avstrijskega centralizma. Naj bi se naša mila „Domovina“ tudi sama ravnala po načelih, ki jih razvija v isti št. 14., kjer tako lepo pravi: „Pravica se da sicer teptati, nikdar poteptati; nasprotno, pravica mora končno zmagati in bo zmagala; in čim bolj jo bodo teptali, s tem večjo elementarno silo bo „izbruhnila na dan“... Zakaj bi ti zlati nauki ne veljali tudi za slovenske uradnike, vsaj za one, ki so „vestni in narodni?“ Upajmo, da se to kmalu zgodi, saj ne maramo smatrati tirade v „Domovini“ z dne 4. t. m. proti uradništvu za resno, ako že v „Sloven. Narodu“ od 7. t. m. beremo, da je uzrok dr. Žerjavove demisije bil med drugim:

„Vprašanje zacarinjenja blaga, ki se izvaja tako malomarno in počasno, da je s tem silno oškodovana tako naša javnost, kakor tudi država sama. Vkljub energičnim intervencijam s strani deželne vlade za Slovenijo pri finančnem ministru ni finančni minister doslej ničesar ukrenil, da bi se reformiralo in izboljšalo postopanje pri carinskih uradih v Špilju, Mariboru in v Ljubljani.“

Mi ne rečemo k temu ničesar drugoga nego konstatiramo, da se je na ta tako važna mesta postavilo srbijske uradnike ter se je domače izkušene moči potisnilo na stranska podrejena mesta. In to smo hoteli „mirno in potrpežljivo“ pibiti.

Gospodom okrog „Domovine“ bi končno še nasvetovali, da naj se nepristransko zaslišijo slov. carinski uradniki, kako se v jugoslovanski „demokratični“ državi delijo pravica in enakopravnost, predno pridejo s tako neosnovanimi „batinami“ na svetlo. Kako pa pod vodstvom „par srbijskih uradnikov“ (v resnici jih je nad 50%) carinska uprava v Sloveniji funkcionira, pa naj se po vseh „dobrinah“ informirajo pri naših trgovcih, industrijalcih itd., predvsem pa pri železniški upravi, Sapienti sat! — — —

Sevničan.

„Na boj!“

Naš čas dozoreva. Vzdrnil se je državni uslužbenec, menca si oči in motri svojo okolico: vsi sloji se polagoma strinjajo v politične stranke. Komu se boš pridružil ti, nadstrankarski moderni suženj? V ranjki Avstriji so te mogočnejši slepili z zlatim ovratnikom, z zlatimi našitki in z zlatimi gumbi, s frakom in klakom, da si jim varoval uradniški dekorum; kaj pa ti nudiš sodobni državnik na ministrskih stolčkih? Zlata in srebra

nimajo, ceneni živili in obleke ni, za verižništvo uradnik nima časa in volje — kaj torej? O — idealizem je tudi lepa stvar. Če si živel v stari Avstriji zgolj ob svojem narodnem idealizmu, živi še sedaj ob jugoslovanskem: če so drugi stanovni vrgli svoj idealizem med staro šaro, ohrani ga vsaj ti, nosi ga v srcu in na ustih, goji ga kot nežno cvetko, prilivaj mu svoje srčne krvi, da nikoli ne usahne; kajti vse to je silno potrebno; če ne tebi, pa drugim . . .

Sicer pa, kaj hočemo z ironijo; osokolji se, ti stari idealist, dopovej samemu sebi, da je tvoj ideal — tvoja slobodna Jugoslavija — meso postal, in da želiš sedaj v tej obljubljeni deželi ne samo bivati in ždeti, ampak tudi živeti in se razmahniti. Dopovej si, da tvoj sosed — verižnik s prazno slamo v glavi daleko ne doseže tvojih umstvenih zmoglosti, da njegova mošnja ne sme biti merilo za tvoj politični nastop, da vojni dobičkar ne bo koval zakonov v tvoje podjarnjenje, ampak da hočeš ti sam delovati v svoj lastni prid in v prid tvojega sotrpina; da hočeš sorodnim slojem — zasebnim nastavljenecem, učiteljem, rokodelcem in drugim delavcem — bratsko podati roko v iskreno skupno delovanje. Pomni, da spadajo vsi navedeni sloji v razred izkoriščancev. In ko si si vse to dopovedal, stopi pogumno na plan, strni se z jugoslovanskim duševnim proletarstvom v mogočno politično falango in naj zaori klic od Ljubljane do Beograda, od Soče do Vardarja: živele svobodna Jugoslavija, živele narodni socialisti!

Je li treba še kaj dodati?*)

Naše stanovište.

Split, 28. januara 1920.

povođom raspusta saveza javnih namještenika u Zagrebu i mjera poduzetih u Zagrebu i Dubrovniku, prihvaćeno jednoglasno od šireg centralnog odbora drž. činov. i namještenika Dalmacije u sjednici u Splitu dneva 28. januara tek. god.

Cijeli dosadani rad činovničkih organizacija u Dalmaciji i zajedničko djelovanje sa savezima u drugim pokrajinama našeg kraljevstva imalo je isključivo staleški značaj t. j. išlo je za uredjenjem činovničkih beriva ili u opće za poboljšanjem ekonomskog i moralnog stanja državnih namještenika.

Glede raspusta društva u Zagrebu i progona nekih činovnika u Zagrebu i Dubrovniku izjavljujemo da, ako su dotičnici gojili političkih protudržavnih tendencija, da ih naša organizacija neće uzeti u zaštitu, jer ona nema nikakva dodira sa protudržavnim elementima, no će ih naprotiv najoštrije osuditi.

Svi državni namještenici Dalmacije, kao svijesni Jugoslaveni, odlučno bi istupili proti svakomu, koji bi pokušao da našu stališku borbu izrabu u protudržavne agitacije.

Ako bi se pak uspostavilo, da su okrivljenja, koja se prikazuju preko javne štampe, neosnovana, te da se vodje raspustenog saveza, a tako i pojedine činovnike u Zagrebu i Dubrovniku, progoni jedino radi njihova djelovanja kao izvršne organe ili kao izrazitije zastupatelje na-

ših staleških interesa, smatrat ćemo raspust saveza i odnosne progone kao pokušaj, da se uništi naše organizacije i da se zapriječi, tomu na ustuk, solidarnost svih državnih namještenika.

Dosadani naši uspjesi plod su zajedničkog i jednodušnog zalaganja, pa nam je potpuna solidarnost i za buduće potrebita, osobito za — toli nužno po državu — pridignuće moralnog stanja činovničkog stališa.

Ta solidarnost mora da se ispolji i u zaštićivanju onih naših drugova, koji bi radi nas mogli da eventualno nedužni nastradaju.

U dojakošnjem činovničkom pokretu nijesmo s nijedne strane mogli primjetiti bilo kakve protudržavne tendence, i ako smo nad tim uvijek budno bdili.

Glede pak poduzetih mjera, osobito proti uapšenim činovnicima, nameće nam se sveta kolegijalna dužnost, da zatražimo, da se strogo vrše zakonski propisi, te da se uapšene bez otezanja izruči redovitom kaznenom sudu, ako postoji temelja kaznenom progono. Taj je zahtjev i u najvećem interesu ugleda državne vlasti.

Za savez državnih čin. i namještenika Dalmacije

Predsjednik: dr. Derado.

Tajnik: prof. Katunarić.

Vestnik.

Tovariši in tovarišice! Ali ste že poslali naročnino? Ne odlašajte! Agitirajte za edino svoje glasilo! Nabirajte naročnikov in za naš tiskovni zaklad! Sramota bi bila, ako bi vsi jugoslovanski javni nameščenci ne mogli vzdržati enega samega lista, ki je pogumen glasnik naših teženj. Posebej pa kličemo: Sodelujte! Pišite! Rokopisov nam ni dovolj za izbero.

Tovariši! Javni nameščeneec, ki stoji izven organizacij, je naš škodljivec in sovražnik naše skupne stvari! Za nabiranje naročnikov v Beogradu prosimo enega naših tam službujočih tovarišev. — Tovariši! Pristopajte k obstoječim organizacijam! Pomnite, da je posameznik brez moči in vpliva; le močna organizacija je faktor, s kojim mora vsakdo računati! Nikdo ne sme biti izven organizacije! — V trdni organizaciji so nam uspehi zagurani! Bodi nam vsem geslo: Vsi za enega, eden za vse!

Kdo je največji neprijatelj uradništva? Urednik „Nar. Prosvete“ Stankovič prinaša na uvodnem mestu v zadnji „Prosveti“ članek, ki biča stanovsko nezavednost nekaternikov, kateri žive na račun požrtvovalnosti večine in uživajo le sadove dela drugih. Uvodni stavek tega članka se glasi: „Največji neprijatelj učiteljstva je vsak učitelj in učiteljica, ki stoji — s pretvezo kateregakoli izgovora — izven učiteljske organizacije. — Najgrši so oni, ki hočejo biti ravnopravni v borbi svojih drugov, a gledajo to borbo brez vsakega posla in sodelovanja.“ — Vse to velja ne le za učitelje, nego za vse javne uslužbence. Na strani stati, kritikovati, zabavljati in lenariti, a uživati uspehe, ki jih pribore tovariši, to zna vsak tepec in vsak šuft! Treba pa je, da jih poznamo in vržemo iz svoje srede, brez razlike, je li visok gospod ali nizek sluga. Največji naši sovražniki so neorganizirani,

nekolegijalni tovariši: pokritci, klečeplazci, ovaduhi se vsi rekrutirajo iz te vrste javnih nameščencev.

Kam plovemo? Ministrstvo pošte je začelo nečuvveno štediti. Mnogo vožnih pošt je izpremenilo v pošte s sli ali pa jih je priključilo drugim, jih navezalo na železnice itd. Kraji, ki so imeli doslej že 60 let vožno pošto, nekateri celo po dvakrat dnevno, so zdaj popolnoma odrezani od mesta. Sel naj prenaša po 2—3 ure tja in po 2—3 ure nazaj poštne pošiljke, zavoje, kupe časopisov i. dr.! A noben sel tega seveda ne vzdrži. Slovenske vasi so danes po več dni in celo po ves teden brez poštne zveze, po ves teden ne dobivajo pisem, časopisov i. dr., medtem ko so imele poprej dnevno vožno pošto. Naš kmet, učitelj, župnik, orožnik, dacar i. dr. na deželi se morajo zdaj kar hitro odvaditi čitanja časopisov, sicer morajo pobesneti. Zdaj so resnično zaplankani ter odrezani od vse kulture. Padli smo na kmetih res za 100 let nazaj. Polagoma postajamo idiotje in analfabetje. Balkaniziramo se! Seveda ni teh razmer kriva le naša osrednja vlada, nego tudi naši vozniki, ki zahtevajo za vožnjo pretirane odškodnine. Toda našega kmeta je bilo treba h kulturi vedno siliti, in v interesu države je, da ta sila danes ne odjenja. Kultura je vendarle prvo, ker vse drugo izhaja iz nje. Treba torej posredovanja, iskanja sredstev in štedenja ondi, kjer ni katastrofalno za cele okraje.

Za službeno obleko nižjih državnih uslužbencev, zlasti davčnih izterjevalcev bo treba poskrbeti na vsak način, da dobe vsaj letos to obleko zopet narejeno. Z denarnimi odškodninami se ne moremo več zadovoljiti. V denarju se nikdar ne da zadostna svota, da bi si mogli zanjo nabaviti potrebna oblačila. Denarna odškod. se navadno porabi za nakup živil in drugih nujnih potrebščin in tako nimamo nazadnje ne denarja ne obleke. Potrebno pa je, da se ta zadeva hitro reši, kajti službena obleka, ki smo je nekoliko še dobili v prvih letih vojne, je že raztrgana, nove pa si nismo mogli pridobiti, četudi smo prejeli lani nekoliko večjo odškodnino kakor v prejšnjih letih. Draginjske razmere se ne izboljšujejo, temveč so vsak dan slabše. Prodajalci so brezvestni, nikdar jim ni dovolj dobička. V enem tednu povišajo cene pri blagu za obleke kar za 100% s pretvezo, da je novo blago, četudi to morda ni resnično. Delajo kakor hočejo, ker v takih zadevah ni nobenih zaprek in za navijačce cen pri nas cvete — zlata svoboda! Kam privedejo nas taka pota, to se vedno očitneje kaže na vseh koncih in krajih. Kakor obleka, tako se draže tudi živila. Ako se to dirjanje s poviševanjem cen že ne ustavi in potlači, si javni nameščenci čez par mesecev ne bomo mogli skoraj ničesar več kupiti ali vsaj toliko ne, da bi mogli še živeti in se dostojno oblačiti! Ali kdo naj napravi red in ustavi draginjo? Tisti, ki ima moč, t. j. državna oblast! Nanjo se obračamo tudi mi za pomoč s prošnjo, da nam skoraj preskrbi pristojno službeno obleko. Mi si je do sedaj, kakor je že omenjeno, z odškodninami nismo mogli nabaviti, a za naprej bo to nam še težavejše. Brez obleke pa tudi ne moremo v službo med ljudi. Justična uprava je že uvidela nevzdržljivost tega našega položaja in je v tej zadevi, kakor sem čul, ukrenila vse potrebno, da njeni uslužbenci v kratkem prejmo zopet predpisano službeno obleko v naturi. Tako naj bi storila tudi naša finančna uprava.

*) Prinašamo ta članek kot odgovor na naš članek »Na boj!« v št. 4. našega glasila. Pričakujemo nadaljnjih mnenj iz naših krogov.

Če se dobe sredstva za eno stroko državnih oblastnij, dobiti se morajo tudi za drugo. In ravno davčni uradi so tisti najvažnejši državni zavodi, ki nabavljajo denarna sredstva za vse državne oblastnije in vse državne uslužbence. Žalostno je torej, ako moramo ravno mi davčni uslužbenci pri prejemanju sredstev za kritje naših potrebščin biti vedno zadnji in večkrat še celo med — pogrešanimi! Znano je, kaj se je zgodilo glede našega kredita za civilno oblačilnico. Drugi uradi oziroma uslužbenci so že davno dobili kredit, nakazila in tudi blago iz oblačilnice, za nas pa ni ne enega ne drugega! Neumljivo je, kako da se more ravno z nami tako postopati! Uslužbenstvo davčne stroke je uporabno za vse mogoče uslužnosti, ali vkljub temu še vedno ni iz takih snovi, da bi se ga moglo preustrojiti po znanem receptu Ribničana, ki mu je poginil konjič, ko ga je ravno navadil živeti ob zraku in vodi! — Fr. Rojec.

Birokracija prej in sedaj. Človek misli, ko postaja od dne do dne starejši, da pričaka kaj boljšega. Vendar temu ni tako, temveč ravno nasprotno. Službujem skoraj že trideset let pri enem in istem uradu in služim že šestega šefa. Samo na jeziku je danes demokracija. V resnici je pa sedaj večja birokracija nego je bila pred tridesetimi leti. Vsak novi šef hoče pokazati vedno kaj novega, da bi se videlo, da je zdaj on šef. Eden je dal v uradnem posloju rujava vrata pobarvati belo, drugi bela vrata zopet na črno. Tretji je dal postaviti za kuretino na vrtu kurnik, četrty je dal iz vrta posekati skoro vse drevje itd. In to vse na državne stroške. Gospodom šefom pa ni prišlo na misel, da bi dajali po ženskih močeh stranišča snaziti, hodnike in stopnice pometati in pomivati. Ni se jim zdelo, da bi vzeli ženske moči za to. Za to ni denarja. Snaži in pospravlja naj uslužbenec, ki je že star šestdeset let ali pa še več! Vsakdo pa danes ve, da se je po preobratu v vsakem uradu za nižje uslužbence itak uradno delo potrojilo, da so preobtoženi in da se ne more od njih zahtevati, da bi opravljali poleg uradnih poslov še hlapčevska dela. Kam pa pridemo s tem? Mogoče nazaj v srednji vek? Vsak nižji uslužbenec ve dobro, v koliko ga veže uradna dolžnost. Da bi po dolgem službovanju pod novim šefom igral vlogo hlapca, tega pač v Jugoslaviji ni pričakoval. Toliko prizadetim v vednost!

Podporno in pravovarstveno društvo državnih uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani poroča svojim članom, da je predsednik društva posetil celjske člane na Svečnico. Popoldne so sklicali naši tovariši v Celju prijateljski sestanek, na katerem je predsednik poročal o dosedanjem društvnem delovanju. Poročilo so sprejeli celjski tovariši z zadovoljstvom v vednost. Izrazili so željo, da bi se ustanovila v Celju podružnica društva, h kateri bi se tudi ondotni cestarji radi prikljopili. Predsednik je obljubil, njihovem željam v okviru društvenih pravil ustreči. V dokaz tovariške solidarnosti so nabrali med seboj znesek 54 K za društveni sklad.

Draginja v Belemgradu. V Ljubljani imamo velikansko draginjo. Toda draginja v Belemgradu je še mnogo višja. Da bi živel javni uslužbenec po hotelih in gostilnah, je popolnoma izključeno, ker cene so nesramne. Soba v hotelu (za potnika) stane 20—40 dinarjev na dan. V gostilni stane: juha 2.50 din., prikuha 1—2 din., močnata jed 3—4 din., pečeno meso ali z

omako 6—7 din., vino 8—12 din. liter, pivo malo 1.50 din., veliko 3 din.; kava bela 2 din., črna 1.50 din., kruh 1 din. Boljši čevlji stanejo 400—600 din., boljše moška obleka 800—1000 din. Brivec vsakokrat 2 din. Razumljivo je, da žive belgrajski javni nameščenci vzlic svojim zvišanim prejemkom zelo težko ter si brez izjeme žele nazaj v svojo ožjo domovino. Žele si tega tem bolj, ker so tudi razmere po uradih skrajno neprijetne.

Užitninski uslužbenci v Sloveniji! Vsi na redni občni zbor društva, ki se vrši dne 15. februarja t.l. ob 13. popoldne v prostorih g. Angele Češnovarjeve, Ljubljana, Kolodvorska ulica 33. Odborova seja ob 10. uri. — Odbor stanov. društva deželnih užit. uslužbencev.

Društvo slovenskih sodnikov v Ljubljani. Drugi redni občni zbor se vrši 7. marca 1920, dopoldne ob 10. v razpravni dvorani deželnega sodišča šte. 79 v I. nadstropju. Dnevni red: 1. Poročilo odbora in preglednikov. 2. Volitve. 3. Organizacija društva. 4. Ustanovitev skupnega društva sodnikov vse države ali Zveze posameznih samostojnih društev. 5. Slučajnosti.

Učiteljstvo pri nas in v Hercegovosni. „Beograjski Dnevnik“ in „Narodna Prosveta“ sta poročala o razmerah učiteljstva in ljudske šole v Bosni in Hercegovini. To sta sicer najlepši deželi ali v njih je tudi največ analfabetov. Pod Avstro-Ogrsko sta ti deželi živeli v režimu žandarjev in biričev, kjer je bilo število žandarjev mnogo večje kakor pa število učiteljev. Tako je bilo poprej, in tako je še danes. V sled nekaterih birokratskih, indolentnih, nespodobnih in ničevih pisarniških duš se ljudska prosveta v teh deželah vedno bolj zanemarlja. Vlada, narodno predstavništvo in ves narod so o pravem času spregledali in spoznali, v kakšnem žalostnem stanju se nahaja ljudska prosveta ter so odšli na delo. Pol leta je že, odkar je bil sklenjen zakon in pol leta je, odkar je ta zakon na papirju neizvršen radi par pisarniških parasitov, ki niso delali, da bi izvršili voljo naroda. Naj se sedaj izgovarjajo gospodje pri naučnem in finančnem ministrstvu kakor hočejo, ali glavno je, da so učitelji ostali v najkriticnejšem času brez novih plač in brez povišanih doklad. In učitelji v Bosni so izgubili zaupanje v napredek šole, sprevideli so, da hoče biti Jugoslavija ljudski prosveti ista mačeha kakor Avstro-Ogrska, in ker so se naveličali stradanja ter žrtvovanja, zato prestopajo v druge službe. Pripravljajo se za pisarje, stopajo v trgovino, a ponudili so se tudi že za — žandarje. To pa ni sramota za učitelje — sramota pada na državo! Slovenskim učiteljem se bosanskim tovarišem ni treba pridruževati v teh težkih časih, kajti so jim že pridruženi. Nimajo ne novih plač, ne povišanih doklad. Tudi predujmov jim ne bi dali ti parasiti, da jim niso odprli krmežljivih oči z aut — aut. Da so dobili predujme, se imajo zahvaliti le rezervnemu sklada, predsedniku „Zaveze“ in njegovemu strokovnemu tajniku, kakor tudi učiteljskim organizacijam, ki so trkale in zahtevale ono, kar je že itak bilo pol leta dovoljeno.

Značilno! Prejeli smo dopis: Cenjeni gospod urednik! Prosim, dovolite podpisaneu nekaj vrstic. Vedno pozivljete, naj se vsak član naroči na svoje stanovsko glasilo „Naš Glas“. Z veseljem bi rad ustregel vaši želji, ako bi mi bilo mogoče. Ker mi je list zares prav všeč,

če le morem si ga kje izposodim. Sam ga pa ne morem naročiti pri plači, kakršno imam; 15 K dnevno mi pride. S tem se naj preživljam ali pa poginem; poleg tega imam še družino. Taki berači smo užitninski uslužbenci v Jugoslaviji. Povrh pa še naša služba naporna: ob vsakem vremenu potovati, — koliko se obleke in obuvala pokvari, na to naši gospodje ne računajo. Seveda, saj oni tega ne občutijo, glavno je, da mi davke skupaj zbiramo, na cesti prezebujemo in gladujemo. Namesto da bi bili tekom leta nam dohodke zvišali, so jih pa znižali. To je pravično, da se reveže še bolj na tla pritiska. Če pa človek kaj godrnja, pa pravijo, da je nevaren državi. — Prosim vas, delajte v našem glasilu na to, da se gospodje zdramijo. Vsak pometač že danes več zasluži kakor pa mi, ki se od nas vendar nekaj duševnih zmožnosti zahteva. Pozdravljeni!

Društvo davčnih uradnikov v Sloveniji javlja svojim članom, da temelji prispevek 25 K za akcijski fond, ki naj ga plača vsak društveni član brez razlike — na soglasnem odborovem sklepu. Fond je neobhodno potreben za kritje potovalnih stroškov delegata v Beograd, ko se bo pretresavala nova službena pragmatika. Delegat bo imel tedaj nalogo, da z vso energijo zastopa našo kardinalno zahtevo za uvrstitev davčnih uradnikov med skupino maturantov. Ker bi društvena blagajna brez teh posebnih prispevkov potovalnih stroškov absolutno ne zmogla, pozivljamo, da vsi tovariši čim najhitreje store svojo dolžnost. — Društvo je prosilo pred nedavno dobo obrtno in trgovsko zbornico, da zviša nagrado za oskrbo prepisov, ki jih napravljajo davčni uradniki v svrhu sestave obrtnega katastra, pri vsaki posamezni postavki na 20 v. Ker bo o rešitvi vloge ukrepala bržčas seja trgovske in obrtne zbornice, odgovora še nismo prejeli. Zadevo bomo urgirali in o tem obvestili svoje člane. — Danes, 12. t.m. je predsedstvo predložilo svoje zahteve glede kreiranja novih mest v statusu davčnih uradnikov delegatu g. dr. Šavniku. Nova mesta naj bi se vpoštevala že pri računu za upravno leto 1920/21. O poteku in uspehu razgovora prihodnjič. — Predsedstvo.

Beda, Dunajski „Deutsches Volksblatt“ piše: Posesnik vile v dunajskem predmestju išče portirja. Obrne se na oficirsko društvo. Priglasilo se je za to službo: 1 generalni major, 3 polkovniki (obrsti), 2 podpolkovnika, 7 majorjev, 18 stotnikov in čez 100 subalternih oficirjev.

Dunaj in Gradec v inozemskih rokah. Spričo slabe avstrijske valute delajo inozemci v Avstriji z nakupom hiš in zemljišč najboljše kupčije. Ako pojde tako naprej, preidejo velika mesta — posebno Dunaj in Gradec — kmalu v roke Amerikancev in Italijanov. Par tisoč dolarjev ali lir zadostuje za nakup najlepše hiše. Tako je kupil pred kratkim neki milanski trgovec v okolici Gradca veliko najemniško hišo z mlinom, vrtom, stavbiščem in gozdno parcelo za 15.000 lir; s tem denarjem bi mogel v Italiji kupiti komaj vrt.

Draginjske doklade. Naročnik z dežele nam piše: V kolikor sem poučen, je sedanja izmera draginjskih doklad dovoljena do konca februarja t.l. Ker imamo le še dobrih 14 dni do 1. marca, nastane vprašanje: Kaj potem?! Čital nisem še

nikjer, da bi bile organizacije tozadevno ukrenile karkoli. Sploh opažam, da je po boju meseca decembra l.l. nastopila med našimi vrstami precejšnja depresija. Prvi mali uspeh je učinkoval ravno nasprotno kot bi bilo pričakovati: Na mesto tesnejšega spoja naših vrst je opažati vsestransko zaspanost ter malo delavnosti. Mi z dežele obračamo svoje oči na našo centralo v Ljubljani; od ondi pričakujemo neobhodno potrebne inicijative. Pričakujemo pa tudi, da se ničesar ne opusti, kar bi moglo naš že itak slabi gmotni položaj še poslabšati. Ne zanašajmo se, da bo naša, vprašanju javnih nameščencev itak malo naklonjena vlada iz lastnega nagiba ukrenila kaj v olajšanje naše bede. Kako malo resnosti polaga na zadovoljivo rešitev naših teženj, nam je dovolj pokazala s svojim skrpučalom o izenačenju plač in njegovih nadaljnji usodi. Le na nas samih je ležeče, da se zavarujemo pred še večjo bedo! Svojo usodo polagamo v roke naši skupni organizaciji ter se nadajamo, da se zaveda v polni meri, kaj ji je storiti. Vsi z dežele gledamo zaupno na vas ter pričakujemo rešitve iz neznosnega položaja! Zato strnimo še tem tesneje svoje vrste; potem se je nadajati, da pride stan do onega ugleda, ki mu gre! Glede našega glasila „Naš Glas“ bi končno priporočal vsem tovarišem, da razvijejo zanj najboljše agitacijo. V vsakem uradu naj se žrtvuje eden tovarišev ter potom nabiralne pole nabira naročnike in prispevke za tiskovni fond! Izkušnja kaže, da je na ta način doseči najboljše uspehe. Tovariši in tovarišice! Nikogar naj ne bo med nami, ki ne bi bil naročnik našega edinega skupnega glasila! Stanovska zavest nam to velevala!

Državnim upokojevcem. Predvideno je, da se, kakor aktivnim državnim nameščencem, povišajo tudi draginjske doklade upokojevcem, kakor je to minister obljubil odposlanstvu združenih vpokojevcem. Beda upokojevcem je velika in bi bila hitra odpomoč res dvojna pomoč.

„Samopomoč“ v Ljubljani oddaja svojim članom na izkazno knjižico poleg usnja tudi izgotovljene čevlje za moške, ženske in otroke, dalje pristno zrnato kavo (dveh vrst) in suho svinjsko meso. V zadnji številki „N. G.“ smo prezrli hibo pri navedbi cene masti, ki se prodaja po 45 K.

Različne zadruge »Samopomoči« so se ustanovile po Sloveniji in vse po vzorcu ljubljanske. Vendar ni med njimi nobene vezi, niti stika. Da, niti ne vemo kje so, kdo jih vodi, kako uspevajo, koliko članov, koliko kapitala imajo... A ni dvoma, da bo treba osnovati med njimi zvezo in kooperativnost. Želimo torej, da se vse naše zadruge po Sloveniji pisмено javijo ljubljanski »Samopomoči«, ki je največja in mora ostati centralna, ter jej sporoče svoje mnenje glede kooperativnosti in zveze vseh »Samopomoči«. Poročajo naj kratko tudi o vseh gornjih vprašanih ter stavijo predloge!

Iz krogov užitniških uslužbencev poročajo: Delegacija ministra financ za Slovenijo v Ljubljani nam je naklonila 60% poviška k draginjskim dokladam. Tako nas je obvestilo nadzorništvo. Ker pa užitniški uslužbenci nismo dobili že od aprila preteklega leta nikakega poviška k draginjskim dokladam, nam je povišek, ki se nam sedaj obeta, na dolgu že od 1. julija 1919 dalje. Prikrašani smo torej za službene prejemke že dvakrat. Kako si vendar merodajni činitelji

naš stan predočujejo? S poviškom 60% k dosedanjim beraškim dohodkom nam ni pomagano prav nič, ker so cene živih obljubljenimi dohodki ne bilo mogoče mesečno pokrivati. Gospodje, saj ste računari pri finančni upravi. Vzemite svinčnik v roke in računajte, koliko potrebuje šest oseb hrane na mesec in ta račun primerjajte z dohodki užitniškega organa, ki omenjeno družino preživlja. Užitniški vodja z 22 službenimi leti, ki ima šest oseb družine, bo prejel za tekoči mesec okroglo 880 kron dohodkov. Ali more s tem izhajati? Zato prosimo delegacijo ministrstva financ za Slovenijo in Istro naj se nas usmili. Blagovoli naj nam priznati vsaj zadnje poviške v polnem obsegu, kakor so jih bili deležni vsi — tudi provizorni — državni nameščenci s 1. decembrom 1919, če smo že tako nesrečni, da smo morali one od 1. julija do 31. decembra l.l. žrtvovati. S tem nam bo vsaj toliko pomagano, da bomo napravili vsaj deloma sebi in družini prepotrebno obujalo.

Korupcija pri carinarjih? Iz trgovskih krogov poročajo „Slovenca“: V Ljubljani se je ustanovil poseben urad proti verižnikom, tihotapcem in sploh podkupljivcem. Ta urad bi imel najbrže prav hvaležno polje, če bi svoje delovanje razširil tudi na poslovanje v jugoslovanskih carinarjih. Znano je, da verižniku ni dosti do denarja ob takih prilikah, ker ga drugod navzlic vsem kontrolam zasluzi kot peska. Umevno je tedaj, da se ti prefriganci vedo tudi pri carinarjih proti dobrni nagradi prikupiti, da pridejo pri carinarski odpravi prvi na vrsto. Proti primernemu „bakšišu“ se odprava vsekakor pospeši. — Realen trgovec seveda tega ne more, tudi ni navajen na „mazanje“, ker dobro ve, da je tako postopanje po zakonu za oba dela strogo kaznjivo. Posledice svojega edino pravičnega postopanja brez „mazila“ mora pa pošten trgovec sam nositi, ter često čakati po več dni pri uradu, da pride na vrsto. Kakor sami skušamo, se je „mazanje“ tudi pri ljubljanski carinarnici že precej udomačilo. Zato treba čakati, dočim je marsikateri verižnik prav hitro odpravljen. So to jako žalostne in nevdružne razmere, ki zahtevajo nujne remedure, ker se je sicer bati, da postanejo trajno turške. Nove baže oderuštvo je takoj odpraviti, ki se po gotovem sistemu udomačuje že tudi v osrčju Slovenije. Vsi znaki kažejo, da se kljub protiverižniškim odredbam verižništvo uprav favorizira in protežira. Tako „Slovenec“, mi pa pričakujemo pojasnila iz vrst slovenskih carinikov.

Odlikovanje za nepodkupnost. Čitamo, da je bil dr. Janko Olip, šef beograjske centralne uprave, v priznanje svojega delovanja pri tem uradu odlikovan z imenovanjem za inšpektorja IV. razreda. Odposlanec mažarske vlade je namreč svoj čas ponujal dr. Olipu 100.000 podkupnine, da bi sklenil pogodbo v korist Mažarski. Dr. Olip je ravnal pošteno in tako, da se temu čudijo morda neslovenski javni uslužbenci. Slovenci se nepodkupnosti svojega tovariša ne čudimo. Toda odlikovanje za take samoposebi umljive čine vzbujajo v javnosti sum, kakor da skoraj ni več poštenega uradništva. Poznamo več slovenskih uradnikov v Beogradu, ki so se izkazali prav tako poštene, posebnega odlikovanja pa ni dobil nihče izmed njih. Kako pa bo

javnost sodila o njih, ker niso bili pomaknjeni v IV. čin. razred?

»Naš Glas«, glasilo javnih nameščencev v državi SHS, bi moral imeti poročila o delovanju naših organizacij po vsej Jugoslaviji. Toda iz Srbije in iz Hercegovine nismo prejeli doslej niti vrste. Nihče nima deset minut časa za naše glasilo; potem pa se čudijo, da »Naš Glas« nima dovolj informacij. Prosimo, pisarimo na vse strani, pozivljamo, a odziva je proklet malo. Zahtevati znajo naši kolegi, kritikovati, zabavljati in grajati utegnejo po ure in ure. Toda napisati notico, članek, poročilce, ne, tega ne zmore niti 1 tisočina vseh javnih nameščencev. Apatičnost, komodnost, letarčija, lenoba vsepovsod. Žalostno, a resnično! Pripominjamo, da se vsak prispevek »Našemu Glasu« honorira ter da plačujemo za članke, podlistke in razprave po 50—100 K za stran. Tovariši, ki hočejo zaslužiti, imajo torej pri našem glasilu priliko, da si izlahka pripišejo vsak mesec vsaj mal priboljšek svojih prejemkov. Nič delati, a zaslužiti, nič delati, a dobro živeti, pa seveda ni mogoče, vsaj — javnemu nameščencu ne. Torej zganite se, delujte, podpirajte nas, tudi sebi na korist!

Babji jeziki. Popolnoma napačno mnenje je, da imajo le nekatere ženske dolge jezike ter da le ženske rade čenčajo brez pomisleka in opravljajo brez preudarka. Tudi med moškimi jih je namreč mnogo, še preveč, ki imajo grde babje jezike. In nobenega razločka ni med malimi mesti, kjer je končno popivanje in gobezdanje edina zabava topoglavim babam v moških hlačah. Tudi po Ljubljani imamo takih abderitskih eksemplarjev več kot dovolj. Po beznicah se shajajo in ker njih duševno obzorje ne seza čez ljubljanski pomej, glodajo in obirajo kosti svojih tovarišev. Povsod vidijo lumparijo, umazanost, dobičkarstvo, korupcijo i. t. d. Vsak človek jim je falot, ki slepari, krade, se okorišča nepoštenu ali zlorablja svoje službeno mesto. Saj je res, da je bednik vsak zloben in da prazen želodec ne poraja blaznih misli. Zavistnost je vedno krivično kritična in hudobna. Toda kdor posedla po beznicah in popiva dandanes tako dolgo, da več ne ve, kaj čenča, ne zasluži pardona. Prijeli ga bomo za doleži jezik in gnali pred sodnika, pa naj bo visok uradnik ali najnižje vrste uslužbenec. Danes govorimo n. pr. o »Samopomoči«. Vsak član ima pravico, da v dostojni obliki pove svoje želje ali pritožbe. Člani načelstva in nadzorstva so vsakomur radi na razpolago, če ni komu kaj jasno. Kdor pa brez informacij, ki jih lahko dobi na edino pristojnem mestu, svoje tovariše sumniči, jim podtika nepravilnost in jih natolcuje, tisti je podel lažnivec predolgega babjega jezika! Poštene in značajne svoje tovariše prosimo, da primejo vsakega takega gobezdača takoj za besedo in ga nam naznanijo. Kdor pa laži posluša, ne da bi jim stopil nasproti, tudi sam ni nič boljši tovariš in ni vreden, da ostane v naših vrstah. Ven z opravljivci in lažnivci! Bodi pa iznova konstatirano, da nima noben član načelstva in noben član nadzorstva ter seveda tudi noben uslužbenec »Samopomoči« niti najmanjših predpravil pred drugimi člani te zadruge. Vsak član se mora natančno držati vrstnega reda in prav nihče ne uživa niti najneznatnejše protekcije glede kakovosti, množine ali cene blaga. Vsi smo popolnoma enakopravni in o kakem razločku ni niti misliti! Naša združna pravila se izvršujejo naj-

strožje in vsi člani načelstva in nadzorstva pazijo z nervalno natančnostjo, da se ne krši enakopravnost v zadrugi niti najmanje. Kdor torej čenča kaj drugega, je klevetnik, ki krade čast svojim tovarišem. Član, ki pozna ogromno delo in odgovornost odbornikov »Samopomoči«, kdor ve, kako se trudijo ti gospodje na korist svojih kolegov od ranega jutra do pozne noči dan na dan, tisti ve, da naše besede na naslov izvestnim elementom niso preostre. Povemo pa javno: babjih jezikov med nami ne bomo pardonirali!

Književnost.

Debeljak Ante: Solnce in sence. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1920. Cena broširani zbirki 8 K, vezani 12 K. — V založbi Tiskovne zadruge je izšla okusno opremljena pesniška zbirka Ante Debeljaka. Debeljak je danes morda naj-

značilnejši predstavnik tiste moderne smeri v naši liriki, ki goji v prvi vrsti obliko. Vsa njegova zbirka je izraz tega stremjenja. Glavni motiv njegovih pesmi je narava, iz katere podaja najrazličnejše včasih böcklinsko gledane slike. Zbirka je razdeljena v štiri dele, od katerih prinaša prvi včasih precej bizarne in pitoreskne slike iz narave, drugi premišljevanja o življenju, tretji ljubezenske motive in četrti vtiske iz dobe našega narodnega vstajenja. V zbirki je več pesmi, ki so res originalne po vsebini in formi. Sertertja je pesnik težko umljiv, njegova dikcija prebujna prisposodob, metafer i. dr. ter skoraj baročno preobložena in pretirana. Toda pesnik je nedvomno umetnik in človek globokega čuta, ki mu ne manjka niti pri nas tako redkega humorja. Že dolgo nismo prejeli zbirke, ki bi bila prinesla toliko novega v našo liriko. Zato jo radi prav toplo priporočamo. Knjiga se naroča

pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6. V isti založbi izidejo v kratkem pesmi Simona Jenka in sicer v zbirki „Slovenski prijatelji“. Novi zbornik je uredil dr. Glonar, in poda vse, kar imamo po Simonu Jenku. Istočasno izide tudi šolska izdaja Jenkovih pesmi. Tako izide za Jenkovo 50-letnico smrti 3. izdaja njegovih pesmi.

Vzajemno podp. društvo v Ljubljani
 registrovana zadruga z omejenim jamstvom.
 Posojila na osebni kredit: 6% — Posojila na hipoteko: 5 1/2% — Mesečna odplačila. Ranžijska posojila na več let; mali vračevalni obroki.
 Pisarna: Kongresni trg 19.
 Uradne ure od 8. do 12. ure. — Prospekti brezplačno na razpolago. — Rezervni zaklad nad 500.000 K. — Hranilne vloge 3 1/4%.

MODNA TRGOVINA T. EGER
 v Ljubljani, Sv. Petra c. 2

Priporoča za gospode in ima vedno v zalogi najmodernejše kravate, ovratnike, trde in mehke, žepne robce, srajce, naramnice, nogavice in rokavice. Za dame najmodernejša svila, gladka in v barvah za bluže, ovratniki zadnje novosti, nogavice in rokavice v vseh cenah in elikostih, pasovi, vlasnice, igle, brože, steznike itd. itd. 28-1

Parfume in kosmetične potrebščine vedno najfinejše v zalogi.
 Članom društva javnih nemoščencev proti izkazu legitimacije 10% popusta.

A. RASBERGER
 Ljubljana, Sodna ulica 5.

Edina tvorniška zaloga pravih gramofonov in plošč 13-4 znamke „Angelj“.

Vsa popravila strokovno in ceno.

SPECIALNA TRGOVINA
 Z JUVELI, ZLATNINO IN URAMI

LUD. CERNE
 LJUBLJANA,
 WOLFOVA ULICA 3. 16-3

F. Cuden
 LJUBLJANA,
 Prešernova ul. 1.

Največja bogata zaloga srebr^a in zlata. Primerna darila: ženska, birmanska, kristna i. t. d. Vsa popravila se v lastni delavnici popravljajo.

Papir, pisarniške potrebščine
 razmnoževalne aparate, črnilo, šolske potrebščine i. t. d. i. t. d.
 kupite najbolje pri tvrdki
Ivan Gajšek, praj. I. Bahovec
 - - papirna trgovina - -
 Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 2
 poleg Prometne banke. 6-5

F. P. Zajec
 Ljubljana,
 Stari trg 9.

Bogata zaloga očal, ščipalcev, umetnih oči, daljnogledov, toplomerjev, barometrov itd. Trgovina z urami, zlatnino, juveli in srebrnino.
 Tovarniška zaloga gramofonov in plošč.
 Vsa popravila se izvršujejo strokovnjaško v lastni delavnici.
 Električen obrat.

A. Mihelič, Ljubljana
 Šelenburgova ulica 1.
 15-3

Trgovina s ščetinastimi izdelki. Galanterija in parfumerija. Edina zaloga jugoslovanskih
K V A R T
 k a k o r
 tarok,
 marijaš, whist, primorka.

H. SUTTNER

H. SUTTNER
 Mestni trg št. 23 v Ljubljani.
 Eksportna tvrdka z urami, zlatnino, srebrnino in različnimi potrebščinami.

Zahtevajte cenik, katerega dobite zastoj in poštine prosto.

17-3

BARVA ■■■ KEMIČNO ■■■ ČISTI
vsakovrstno blago, obleko 18-3

PERE domače perilo (pošilja po listo na dom) **SVETLOLIKA** ovratnike, zapestnice in srajce 11

Tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4. **LJUBLJANA**, Podružnica Selenburova ulica 3.
Podružnice: **MARIBOR — NOVO MESTO.**

**Westinghouse
Watt
Kremenezky
Metax**
Eksport & Import

5-6

Baterije, žarnice, vseh tipov
elektroelektrični predmeti
Gen. rep. za Kraljevino SHS
Janko Pogacar, Ljubljana, Mesnikova ul. 22.

„Balkan“ „trgovska, spedijska“
in komisijska d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Mednarodni prevozi. Spedicije vseh vrst.
Zacarinjenje. Selitve. Nabiralni vozi na
vse strani. Javno skladišče z lastnim
železniškim tirom. Reekspedicije itd. itd.

Brzjavni: „BALKANSPED“. Interurban telefon 366.

10-4

**Vedno
najnovejše**

**Od
dobrega
najboljše**

1-6

**Specijalna
modna in športna trgovina
:: za gospode in dečke ::**

J. KETTE, Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3.

Prva jugoslovanska zlatarska delavnica
Alojzij Fuchs — Selenburgova ul. 6.
Kupujem staro **zlato in srebro**
po najvišjih cenah, priporočam veliko
zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljan-
tov itd. — Vsa popravila in nova dela
se izvršujejo v lastni delavnici točno
in solidno. — Kupujem staro zlato in
srebro, istotako briljante in diamante.
20-3

Kavarna „Central“

19-3

se priporoča za mnogo-
brojen obisk. Pristna kava,
cena in solidna postrežba.

Stefan Miholič, kavarnar
Ljubljana - - Sv. Petra nasip

Drogerija „ADRIJA“
Fotomanufaktura

22-3 **Parfumerija**
B. Čvančara
Ljubljana, Selenburgova ul. 5.